

PAUL GOMA – DOCTOR HONORIS CAUSA AL ACADEMIEI DE ȘTIINȚE A MOLDOVEI

Consiliul Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică, în ședința din 22 septembrie curent, a aprobat în unanimitate acordarea titlului onorific de *Doctor Honoris Causa* scriitorului Paul Goma, pentru întreaga sa creație artistică. Candidatura lui Paul Goma a fost înaintată de Consiliul Științific al Institutului de Filologie și recomandată de Biroul Secției Științe Umanistice și Arte a AȘM.

Paul Goma este unul din scriitorii de seamă ai literaturii române. S-a născut la 2 octombrie 1935 în satul Mana, comuna Vatici, județul Orhei. Din anul 1977 Paul Goma locuiește la Paris. A debutat în revista *Luceafărul* (1966) cu povestirea *Când tace toba*. Prima lui carte, *Camera de alături*, a văzut lumina tiparului în anul 1968. Pe parcursul a mai bine de cinci decenii de activitate literară scriitorul a publicat peste treizeci de titluri, între care se numără *Ostinato* (1971), *Ușa noastră cea de toate zilele* (1972), *Gherla* (1976), *În cerc* (1977), *Garda inversă* (1979), *Culorile curcubeului '77* (1979), *Patimile după Pitești* (1981), *Bonifacia* (1986), *Din Calidor* (1987), *Arta refugii* (1990), *Soldatul câinelui* (1991), *Jurnale* (1997–2004), *Garda inversă* (1997), *Altina – grădina scufundată* (1998), *Scrisuri* (1972–1998), *Infarct* (2001) ș.a.

Paul Goma face parte din faimoasa generație 60, care s-a impus în conștiința publică prin opere de mare valoare artistică. Scriitorul și-a consacrat numele ca romancier. „Un Soljenițin român”, cum l-a numit un alt scriitor notoriu, Eugen Ionescu, Paul Goma este

în toată viața sa un nonconformist, inclusiv în stil și scriitură. El a cultivat o proză reflexivă, autenticistă, apropiată ca discurs și structură narativă de proza diaristică și cea memorialistică. În cărțile *Din Calidor* și *Arta refugii* reînvie momentele fericite și dramatice ale copilăriei sale basarabene. Romanele lui nu povestesc în chip tradițional, ci reconstituie atmosfera totalitarismului comunist din anii postbelici. Paul Goma trece în istoria literaturii române drept unul din cei mai valoroși scriitori ai spațiului carceral, ai deportărilor și exilului. Experiențele prin care a trecut el însuși au fost metabolizate în creații inedite, de certă valoare etică și artistică.

În 2015 a fost instituit *Premiul Academiei de Științe a Moldovei pentru diasporă „Paul Goma”*, prin care sunt apreciate meritele științifice și culturale ale cetățenilor moldoveni care locuiesc și activează în afara Republicii Moldova. În semn de prețuire din partea comunității academice, primul deținător al acestui premiu a fost însuși scriitorul Paul Goma.

Acad. Gheorghe DUCA,
președintele Academiei de Științe a Moldovei
Acad. Mihai CIMPOI,
ceretător principal al Institutului de Filologie,
AȘM
Dr. Maria SLEAHTIȚCHI,
secretarul științific al Secției Științe Umanistice
și Arte, AȘM

„Paul Goma – unul dintre cazurile cele mai tulburătoare ale literaturii românești. De neînțelegere, ignorare, injustiție din partea contemporanilor au mai avut parte și alte personalități așezate oblic față de vremea lor, de la Macedonski la Stere și Panait Istrati. Dar conflictul se înscria în ramele așa-zisei normalități a unei societăți în care era admisă replica, în care controversa se putea desfășura în voie. Spre deosebire de amintirile săi înaintași, Goma a avut de înfruntat un sistem feroce antidemocratic, care nu-i lăsa dreptul de autoapărare, care nu-i îngăduia libertatea civilă. Lupta sa devansa cu mult limitele unei opacități estetice sau ale unor neaderențe de vederi politice care se pot tranșa în văzul lumii, audiindu-se toate părțile, chiar dacă una ar fi, într-o anumită conjunctură, defavorizată. Era o luptă cu Istoria, cu o Istorie intrată într-o perioadă de criză convulsivă din pricina instaurării și îndelungatei persistențe a totalitarismului roșu. Să nu uităm, căci în orice caz posteritatea nu va uita, un lucru elementar: Goma a fost cel mai radical, cel mai sonor oponent al opresiunii comuniste din România, suficient de bine cunoscut și în Occident ca un herald al unei eliberări la care și-a adus o contribuție morală de netăgăduit.”

Gheorghe GRIGURCU